

سرمد الحی غفر

۱۳۰۷

پنجشنبه کو نایب نشر اول نو رفیق و ابر فی هفتۀ لک غفر

مُتَنِقْ كَمَر

اوتوز بش ساعتده دور عالم

۱۸۸۳ سنه میلادیه سنک ۲۵ آغستوسنده جاوا ايله صوماطرا جزیره سی آراسنده کان "صوند" آلهلرندن "قراقاوا" آلهمنده مدهش بریاران طاع باطلامشدر.

بو آفت طبعیه اوله برتائیرطبیعی بی موجب اولدی که سیاره منری استیلایلیدی. اندفاعات رکانیه اودرجه شدید وقوعه کلمشدر که حصوله کتیردیکي ترزلات هوايه کره ارضی کسب سکون ایدنجهیه قدر اوج دفعه طولاشمشدر. طبقات هوايهده حصوله کتیردیکي تموجات بارسدن کچدیکي زمان رصد خانهک بارومترولری ایکی میترودن زیاده ترزیل ایش، وپارسه ۲۷ آغستوسده [آلأفرانغه] بعدالظهر بری الی کچه، یعنی اندفاع شدیددن اون ساعت صوکره واصل اولمشدر.

بوکچي تموجات هوايهک سرعتی ساعتده ۱۱۸۰، ویاخود ناینده اوج یوز یکریمی سکر مترودر.

ایلك اهتراز شرقدن یعنی هندستان، عربستان، عجمستان، ممالک عثمانیه و آوستریا اوزرندن ککش، بونک ایچوند اون ساعت صرف ایشدر؛ فقط هوای نسبی ایچنده کی تموجات، صوند بوغازینک اطرافده دأروی بر صورتده انتشار ایدیسوردی.

غرب استقامتده حرکت ایدن تموجات بحر محیط کیری، آمریقایی، بحر محیط آطلانی بی کچدکدن صوکره صباحک دردینی یکریمی کچه، یعنی اندفاع اولدن اون درت ساعت اوتوز دقیقه صوکره پارسه واصل اولمشدر.

تموجات اولیه اون ساعت ظرفنده ۱۱۵۰۰ کیلومترو، تموجات ناینه یکریمی درت ساعتده ۲۸۵۰۰ کیلو مترو قطع ایشمشدر. بوندن بو تصادم هوای ايله اوتوز درت یچق، یاخود اوتوز بش ساعت ظرفنده دور عالم حصوله کلدیکی مستبان اولیور.

اشارات خطیه ايله، وقوع بولان حادثات هوايینی کوسترن آلاقی بولان رصد خانهلرک جمله سنده بارومترو اهترازاتی پک عیان اولهرق کورولمشدر؛ فقط ایشک

هپسی بو قدر اولماوب الك غریبی بوتوجات بر کره دور علم ایشدکدن صوکره ایکنجی واونجی دفعه اولمق اوزرده دور ایش، وهر دورلرنده اوتوز بش ساعت فاصله ايله بارومترولری ترزیل ایشدر. بو اثر حیرت انکیزک تاریخ قوننده مثلی سبقت ایتمه مشدر. احمد راسم

قَسَمِ اَلْاَکْبَر

الراح معصومانه

۴

— کوز یاشندن صوکره تسم —

یاز صبا حلیره مخصوص اولان سرین، سودالی روزکار، سایه سنه سیغندلیغز آغاچک یاراقلرینی اهترازه کتیریسور؛ آغاچک برداله آصیلش بولنان قفس ایچنده کی قانابه — صبرمه صاچلری مشرقک اوسته طاغیتان محبوبه شرقه، خورشید منوره قارشی — کوچوجک قلبک حسیاتی ترجمه ایدیسور، شرقی سوله یوردی. آغاچک اوکنده کی حوضک، الماسدن چچمکر تشکیل ایدن، فسقیه سی صفا پرور بر شیرلانی حاصل ایدیسوردی.

بوآنسده، باغچمنده بولندیف رفیق — محصول عمرنی آغوشنه آتش اولدینی حالد — یانمه کلدی؛ بو طفل معصومه قارشی قوللری اوزاندم. هیچ وحشت کوستر — مه دی؛ کویا، چوقدن بری طانیدینی بری ایشم کی، متبسمانه قوللری آجدی؛ قوللرمک آراسنه کلدی.

آه... بن چوجوقلری پک سومدم... آنلر کره ارض ایچنده ملائکدر! آنلرک هر تبسمدن ملکیت، هر باقیشتندن معصومیت نمایان اولور!... آنلر هیچ برشی نیلزلر، یالکزر «بری» خواب» کندیلرینی اویقویه دعوت ایلدیکی وقت یالذرلر ایچنده، نورلر آراسنده بر چوق مثاللرینی کورورلر!... قوللری اوزالهرق چیرینزلر!... قوجاغنده اولدینی حالد ایری، سیاه کوزلرینک نکه معصومانه سنی بکا عطف ایدن چوجوق هنوز بر بهار کورمش، اون درت آلتی اولمشدی. صاچلری صاریه تمبال ایدی؛ فقط صوکره دن قارامق احتمالی اولدینی پدیری طرفندن درمیان اولیوردی. آلی،

اولمائی — مدد جو پانه باباسنه اوزانه رق اغلامغه باشلادی .
بر آراق سکوتی اختیار ایتش اولان قاناریه، چو جو غک
فریادی اوزرینه آتسزین ترخ ایتدی . یاورو جغک کره سی
بردن بره کسیددی؛ باشی یوقاری قالدیردی؛ قفس ایچنده
چیریلغنده اولان قاناریه کی کوردیکی کی باباسنه — کوچوک
پارماغیه قناریه نی اشارت ایدرهک — تبسم ایتدی .
کوزلرنده باش؛ دوداقلرنده تبسم وارذی، بین ایدرم:
بن اووقته قدر او قدر صاف برکوز یاشنه تصادف ایتهمش،
او قدرز ملکانه بر تبسم کورمه مشدم! .. محمد جلال

باشی احاطه ایدن فکر معصومانه تک صاف بر آینه سی ایدی؛
یانقلری، کوچوک البری، مینی مینی یانقلری طونبول
طونبول! نه قدر سوغلی برچو جوق! .. ایشته قیدسز بر
مخلوق! .. بوبهار نیچون شطارت افزادر؛ خزان نه دن او قدر
محزوندر! چیچکلر نیچون صولور؟ بونلرک هیچ بری وظیفه
سندهدکلدر! .. بوجو غوغی در آغوش ایتمکله حاصل ایتدیکم
لذت تک معصومانه ایدی: طفلانه بر نظرک، طفلانه بر تبسمک
مصحوری اولمشدم . یانقلری نی اوچمک باشلادیغم صبرده
ایدی که مینی مینی قوللر نی — مطلق بریری ایغش

فنی کلنجه

میا کی رقص

قارلرمنز ایچنده حکمت طبعیه و قوفی
اولانلرجه بدیه اندنر که بعض اجسام دلک
وتماس واسطه سیله اکثر یقلنرک اجسام سارهنی
جذب ایدمیلیر؛ بنه اوقارلرمنزک اکثری
— هیچ شبه یوق که — بر مهر بال مومیسنی،
یاخود برکهر با پارچه سنی بر یوک پارچه سنه
دلک و تماس ایتدیردکن صوکره کاغذ
وامثالی اجسام رقیقه ایله قارشیلادشدر نیجه
بوجملرک جذب ایدمکلر نی تجربه ایتملردر.
اوله ایسه، شوخاصه حکیمیه استنادآ

وسائط عادیه ایله بک اکلنجی بر تجربه یایلم:

— شکله کورولدیکی وجه ایله — ایکی بیوک کتاب
آلهرق بر ماصا اوزرینه قویکر؛ بکتابلری یکری اوتوز
سایشیرو بیوککنده بر جامه دستک مقامنده استعمال
ایدکر؛ جامه ماصا پیننده کی مسافنه کده بش آتی
سایشیرو اولمانسه دقت ایدکر. جهازی شو صورتله احضار
ایتدکن صوکره بر مقاصه ایبک کاغذندن انسان، حیوان
کی بر طاقم دستلر یایکر؛ بورستلرک یولری ماصا ایله جام
آراستده کی مسافندن بر قاق میلیرو قیسه اولمائی .

ایشته شو کاغذ پارچه لر نی — «خیال» اویتار کی —
اویناق بک قولای اولور . بونک ایچوندده اویملری

ماصا ایله جام آراسنه قویقدن صوکره جام اوزرنده
پاتیسقا [۱]، یاخود یاموق، بز، ایکی برقاش پارچه سنی
چپ چوره دلک و تماس ایتدیرمیلیر، بو صورتده
اویملر بر طور منتظم ایله — کورنلری کولمکنن بره
سره جک قدر تحفلقه — رقصه باشلار . اگر جامه
پارماقه طوقونیه جق اولورسه رقاصلرک هپسی بره
دوشهرک اویله جه قالیرلر .

مصطفی خیرالله

[۱] طوغریسی (پاتستا) درکه موجدینک اسمی بودر.

صاحب امتیاز:

کتابچی قرمب